

SÜNI İNTELLEKTİN TƏLİM PROSESİNDƏ TƏTBİQİNİN MÜSBƏT VƏ MƏNFİ CƏHƏTLƏRİ

UOT 37.01

Elmira Zeynal qızı Ahyeva

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin
Kompüter elmləri kafedrasının baş müəllimi

E-mail: elmira.adpu@gmail.com

Rəyçilər: *ped.e.d., prof. Ə.Q. Pələngov,*
ped.ü.f. dos. S.C. Cəbrayılzadə

Açar sözlər: *süni intellekt, platforma, təhsil*

Ключевые слова: *искусственный интеллект, платформа, образование*

Key words: *artificial intelligence, quizlet, education*

Fərdiləşdirilmiş öyrənmə

Bəlkə də AI-nin təhsildə ən təsirli istifadəsi fərdiləşdirilmiş öyrənmədir. Getdikcə daha çox universitet geniş dərslər planından tələbələr üçün fərdiləşdirilmiş öyrənmə təcrübələrinə keçir. Müəllimlərin sinifdə bütün tələbələrlə şəxsən məşğul olması çətinlikdir. Bunun əvəzinə, süni intellekt həlləri qəyyumlarının icazəsi ilə tələbənin qabiliyyətləri haqqında məlumat toplaya bilər.

AI kursları optimal şəkildə təqdim edə və güclü və zəif tərəflərinə əsaslanaraq tələbələrə meydan oxuya bilər. Kidaptive və Century Tech, tələbələrə fərdiləşdirilmiş təlim planları təklif etmək üçün xüsusi olaraq hazırlanmış platformalardır. Onlar həmçinin əsas nümunələrə əsaslanaraq şagirdlərin akademik performansına dair proqnozlaşdırıcı təhlil apara bilərlər. Xüsusi ehtiyacı olan tələbələr üçün daha yaxşıdır.

Süni intellekt əlillərin həyatının yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynayır. Fərdiləşdirilmiş öyrənmə xətti boyunca, AI-nin həqiqətən üstün olduğu bir sahə əlillərə daha yaxşı resurslar təklif etməsidir. Nuance kimi nitqin tanınması proqramı yazıda çətinlik çəkən və ya məhdud hərəkətliliyi olan tələbələr üçün sözlərin transkripsiyasının çıxarılmasına kömək edə bilər. Bu həllər müəllimlərə əvvəlki kimi unikal tələblərinə cavab verən tələbələr üçün daha yaxşı tədris materialları təklif etməyə kömək edə bilər.

4. İmmersiv öyrənmə

Bizim sistemimiz uzun müddətdir ki, tələbələrin dərk etmələrinə deyil, yaddaşlarının saxlanması yönəlib. AI bunu dəyişməyə kömək edə bilər. Virtual və Artırılmış Reallıq ilə birlikdə AI sinifdə dinamik öyrənmə mühiti gətirə bilər. Tələbələr qalaktikaları araşdırma, dünya abidələrini görə və daha çox şey edə bilərlər. Avatarlar və rəqəmsal köməkçilər kimi virtual insanlar da bu öyrənmə təcrübəsini siniflərdən kənarında genişləndirə bilərlər.

İntellektual Repetitor Sistemləri

IRS yeni konsepsiya deyil, lakin AI onun kobud səhvlərin aradan qaldırmağa kömək edir. Ağıllı Moderasiya müəllimlərə və repetitorlara məlumatları daha yaxşı təhlil etməyə imkan verir. Bu, qiymətləndirmə sistemlərini yaxşılaşdırır.

Süni intellekt sistemləri də nümunələri müəyyən edə, müəllimləri də bu barədə xəbərdar edə bilər. Beləliklə, müəllimlər tələbələrin vərdişləri haqqında daha çox məlumat əldə edə və onların tələblərinə ən yaxşı şəkildə cavab verəcək yeni dərslər cədvəli yarada bilərlər.

Süni intellektin mənfi cəhətləri

1. Xərc

Süni intellekt nə qədər parlaq olsa da, o, həm də baha başa gəlir. Yalnız məhsulun qiyməti deyil, həm də texniki xidmət və təmir xərcləri də yüksəkdir. Süni intellekt daha çox rəqəmsal qurğu tələb etdiyi üçün məktəbləri idarə etmək üçün lazım olan enerjinin miqdarı eksponent olaraq artacaq. Məktəblər xərcləri ödəmək üçün büdcələrini genişləndirməli olacaqlar. Bundan əlavə, onlar da enerji istehlakını balanslaşdırmaq üçün alternativlər tapmalı olacaqlar. Beləliklə, hazırda süni intellektdən yalnız yaxşı maliyyələşən məktəblər faydalana bilər.

2. Şəxsi əlaqə yoxdur

Əgər təhsil təcrübəsi üçün süni intellektə müraciət etsək, bu proqramlar bir çox aspektlərdə müəllimləri əvəz edə bilər. Məktəbin böyük bir hissəsi müəllimlər və tələbələr arasındakı əlaqə və şəxsi əlaqələrin davranışları necə formalaşdırır biləcəyi yerdir. Tədrisi daha səmərəli etmək əvəzinə, biz tamamilə texnologiyadan asılı ola bilərik. Əgər biz artıq texnologiyaya aludə deyiliksə, AI bizi daha da irəli apara bilər.

3. İşsizlik

Proqram təminatı sənayesi sürətlə inkişaf etsə də, AI tezliklə bir çox məktəb işçilərini əvəz edə bilər. İdarə etməkdən tutmuş tədrisə qədər süni intellektdə hər şeyin həlli var. Onlayn öyrənmə ilə sinif ölçülərində heç bir məhdudiyyət yoxdur sə süni intellekt təhsil sektorunda böyük işsizliyə səbəb olan son damla ola bilər.

4. Yanlış Əllərdə Məlumat

Bu günlərdə informasiyanı rəqəmsallaşdırmaqdan başqa yol yoxdur. Ancaq hər hansı digər texnologiya kimi, tələbələrin məlumatları da sındırıla bilər. Səhv əllərə keçərsə, məktəblər həmişə şəxsi məlumatlardan sui-istifadə riski ilə üzləşirlər.

Süni intellekt perspektivi danılmaz dərəcədə maraqlıdır. Həmişə bir arqument var ki, müsbət tərəflər mənfi cəhətləri üstələyir. Sual budur ki, nə məqsədlə? Təhsil sistemimizin yenilənmə tələb etməsinin vaxtıdır və süni intellekt bizi düzgün istiqamətə yönəldə bilər. Eyni zamanda, maşınlar və onların zəkasına nə qədər nəzarəti verdiyimizə dair xətlər çəkməyimiz çox vacibdir.

Problemin aktuallığı. Süni intellekt artıq yeni bir anlayış deyil. Biz ondan gündəlik həyatımızda çoxlu smart proqramlar vasitəsilə istifadə edirik. Təhsil sahəsi süni intellektdən çox faydalanan bir sektordur. Bununla belə, bir çox məktəblər və professorlar süni intellektləri tədris metodlarına daxil etməkdən çəkinirlər. Səbəblər ilk növbədə süni intellekt və onun təhsil sisteminə necə kömək edə biləcəyi barədə yetərli məlumatın olmamasıdır.

Problemin elmi yeniliyi. Bu günlərdə müəllimlərin və tələbələrin kitabxanada hər hansı material axtarması nadir haldır. Bu gün Google sayəsində biz barmaqlarımızın toxunuşu ilə istədiyimiz hər şeyə daxil ola bilərik. Tapşırığınızı üçün resurslar tapmaq və ya sitatınızı bitirmək üçün esse yazma xidmətindən istifadə etmək istəsəniz, internetdə sizin üçün cavablar var. Lakin bu resursları tapmaq özlüyündə bir işdir.

Problemin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Bu gün Quizlet kimi platformalar tələbələrə tam olaraq axtarıqlarını təmin etməklə kömək edə bilər. Onlar sizə fərdi təhsil planlarının hazırlanmasında lazım olan fərziyyələri nəzərə alaraq müvafiq tədris materiallarını verirlər.

Ədəbiyyat

1. Balayev R.Ə, Əlizadə M.N., Musayev İ.K. İntellektual sistemlər və texnologiyalar. Bakı, 2016.
2. Zalova S. Süni intellekt texnologiyalarına əsaslanan jurnalistikanın formalaşması və inkişaf perspektivləri haqqında. AMEA-nın İnformasiya Texnologiyaları İnstitutu. Bakı, Azərbaycan.
3. Tommy Van Der Vorst, Nick Jelacic. Artificial Intelligence In Education: Can AI Bring The Full Potential Of Personalized Learning To Education? Helsinki, Econstor, 2019, p. 1.
4. Sayed Fayaz Ahmad, Khairil Rahmat, Muhammad Shujaat Mubarik və b. Artificial Intelligence and Its Role In Education. Sustainability, Vol: XIII, No: XXII, 2021, s.

Э.З. Алиева

Плюсы и минусы использования искусственного интеллекта в процессе обучения

Резюме

Перспектива искусственного интеллекта, несомненно, захватывающая. Всегда есть аргумент, что плюсы перевешивают минусы. Пришло время нашей системе образования нуждаться в обновлении, и ИИ может указать нам правильное направление. В то же время очень важно провести черту относительно того, какой объем контроля мы даем машинам и их интеллекту.

E.Z. Aliyeva

Pros and cons of using artificial intelligence in the learning process

Summary

The prospect of artificial intelligence is undeniably exciting. There is always an argument that the pros outweigh the cons. It's time for our education system to need an update, and AI can point us in the right direction. At the same time, it's critical that we draw lines about how much control we give to machines and their intelligence.

Redaksiyaya daxil olub: 05.10.2023